Nr. 68. Sibiiu, Sâmbătă 13 Iunie 1881. Anul XXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 1921 Pres.

Cerculariu

cătră oficiele protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Față de unele presupuneri greșite, cari — precum am înțeles — se lățesc tot mai tare mai ales acum în ḑilele alegerilor de deputați dietali, mĕ simt detoriu consciinței și posițiunei mele archipăstoresci a face cunoscut iubitului cler și popor archidiecesan: că eu la conferența politică a unui numer considerabil de Români din Ungaria și Transilvania, ținută aici în Sibiiu în luna trecută a lui Maiu, nici mijlocit nici nemijlocit n'am luat parte, și că eu nu consimt cu resultatele acelei conferențe încât ele privesc pasivitatea pronunciată pentru Românii din părțile transilvane față de alegerile deputaților dietali, și restaurarea autonomiei Transilvaniei luată ca un punct special în programul menit în general pentru toți Românii de sub coroana Ungariei.

Ambele aceste puncte ale enunciatelor atinsei conferențe sûnt negațiunea stării actuali de drept, și ca atari sûnt apte numai pentru a compromite loialitatea, patriotismul și preste tot valoarea inteligenței române, și a ne îngreoia tot mai tare posițiunea; pe când stând noi firmi pe basele esistente ale dreptului public, prin folosirea loială a terenului, ce ne este dat, și prin o activitate energioasă dar prudentă în viața constituțională, ne putem câștiga respectul, ce ne compete ca unui popor istoric și compact în țeară, și ne putem promova și asigura interesele naționale de progres în cultură și în bunăstarea materială, cu atât mai vêrtos: căci după esperințele mele personale, în sferele mai înalte decidătoare nici când n'a respirat în partea aceasta atâta bunăvoință specială, ca și chiar în timpul mai din urmă.

Sciu de sigur, că mulți din cei mai eminenți și mai devotați bărbați ai națiunei române sûnt în acord cu vederile mele esprimate mai sus, și aceasta me face sĕ nutresc firma speranță: că solidaritatea, căreia i a adus grele sacrificii o parte mare a conferenței române din Sibiiu, se va realisa între Români cât mai curênd, nu însĕ prin programul acelei conferențe, ci pe unele base firme, apte de a aduce în cea mai bună armonie specialele noastre interese naționali cu interesele generali ale statului; deocamdată însĕ dorința mea și scopul cerculariului presinte nu este alt ceva, decât ca iubitul cler și popor archidiecesan sĕ aibe informațiuni mai esacte despre situațiune, și prin urmare sĕ poată face afront la ori-ce presiune, ce ar fi menită sĕ-l impedece în folosirea drepturilor sale cetățenesci.

Oficiile protopresbiterale sûnt poftite a publica în tracturile lor cerculariul acesta și prin conlucrarea clerului parochial a lumina pre poporul de sub păstoria lor în direcțiunea indicată mai sus, îndemnându'l și din acest incidinte la suprema virtute cetățenească, carea este: credința nefrântă cătră monarch, patrie și constituțiune; respect, supunere și ascultare față de legile sancționate.

Sibiiu, 11 Iuniu 1881.

Miron Romanul,
archiepiscop și metropolit.

Sibiiu, 12 Iunie.

Dl Alesandru M o c s o n y i, folosindu-se de ocasiunea candidărei domniei sale în cercul Lugoșului, s'a enunciat declinând dela sine pentru astădată mandatul cu care fu onorat. Motivele sûnt cunoscute deja cetitorilor nostri și, până la un punct oare care, corespondența de lûngă Lugoș, publicată din partene de odată cu acea enunciațiune, și-a făcut și reflesiunile asupra enunciațiunei și urmărilor ei pentru cercul, unde dl A. Mocsonyi fusese aclamat de candidat.

Ar fi o pretensiune nedreaptă când cineva ar vrè a pretinde țermurirea dreptului individual al cuiva, de a primì sau de a nu primì un mandat intr'un corp de legislațiune. Mânecând din punctul de vedere al dreptului individual n'ar fi nimic de ḑis față cu declinarea unui mandat.

În casul de față însĕ ni s'ar părè că avem de a face cu ceva mai mult decât cu înclinări personale. Dl A. Mocsonyi în interesanta și studiata sa motivare procede din vederi mai înnalte politice, cari culminează în constatarea, că puternicii ḑilei se nisuesc a face din Ungaria, din statul poliglot un stat național, și că avênd a se face aceasta cu prețul nulificărei naționalităților, acum, când Maghiarii nu vor sĕ stè cu nimenea de vorbă, se le dăm pace, până va sosì „i n e v i t a b i l a d e r i m a r e i n t e r n ă a a c e s t u i s i s t e m p o l i t i c î n s u ș i." Motivele dsale dar n'au caracterul personalității simple, ci al generalității politice.

Constatarea celor din enunciațiunea candidatului Lugoșenilor, nu se poate trage la îndoială. Ea este atât de cunoscută și desbătută în ḑiaristică, încât ar putè fi în stare se o ciripească și vrăbiile. Maghiarii înșiși nu o ascund.

Este întrebarea, dacă esercițiul dreptului individual nedisputabil, în casul de față n'a jignit dreptul general al unei națiuni sau părți din națiune? Prin urmare dacă enuciațiunea a fost la loc, mai ales în forma în care s'a făcut?

Scopul cel mai de aproape al enunciațiunei a fost a spune alegĕtorilor din cercul Lugoșului că enunciatorul nu primesce mandatul. Așa dar importanța până acì este locală și dacă n'ar fi avut urmarea declarărei pasivității în cercul Lugoșului nici nu am mai ḑice nici un cuvênt.

Dl A. Mocsonyi însĕ n'a vorbit ca om privat sau simplu ca un candidat de toate ḑilele, ci a vorbit cum se cuvine unui om de posițiunea sa, cătră țeară și lume. Declinarea sa, în forma ce a făcut, este dar un feliu de programă și programele de feliul acesta nu se fac cunoscute publicului numai din o plăcere personală.

Dl A. Mocsonyi dă o direcțiune, care, după părerile și vederile sale politice, ar fi fost, în împregiurările de față, cea mai bună pentru Românii din Ungaria și Transilvania.

Dar este sciut și cunoscut, că cu ceva mai nainte de aceasta conferența din Sibiiu a ficsat atitudinea Românilor în ceea ce privesce alegerile. A ficsat atitudinea ca sĕ se și observe.

Când o națiune întreagă sĕ enuncie pentru ceva, și încă solidar, părerea noastră ar fi, că n u e b i n e ca sĕ vină cineva și sĕ arunce îndoieli tocma când aceea are sĕ se apuce de lucru. Îndoiala propusă de un om al seu este mai p r i m e j d i o a s ă decât toate invectivele străinului sau din castre contrare. Inimile contra invectivelor străinului sûnt ferecate. Acele nu fac alta decât în atingere cu inima, asupra cărei sûnt aruncate, dau scântei de resimț și încoardă la resistență. Vorbele amicului sûnt o soluțiune mai puternică ca cea din earba fearălor din poveste, disolv oțelul ferecătoriu și străbat în interior pentruca sĕ producă îndoieli.

Enunciațiunea dlui A. Mocsonyi, chiar sĕ fie scutită de ori ce altă critică, considerândul de bărbat al națiunei, are încovenientul, că poate slăbì falanga, în care trebuie sĕ stè încheiați toți alegĕtorii Români, ca sĕ nu poată cădè pradă în mânile contrarilor. Un esemplu de aceste avem în cercul Lugoșului, care cu majoritate precumpĕnitoare de alegĕtori români deschide ministrului Szend calea e la mandatul de deputat. Bine ar fi dacă nu ar imita și alte cercuri esemplul acesta.

Dl Babeș trebue că simte și el prea bine situațiunea neplăcută din enunciațiune. De aceea se silesce în tot feliul a'i domolì efectul, comparând enunciațiunea cu raportul seu din conferență. Noi, în interesul causei am dorì sĕ'i succeadă, cu toate că lucrul este așa de transparent, încât nu'l

---

FOIȚA.

Istoricul societăți academice „România-Jună".*)

Discurs,

rostit cu ocasiunea jubileului de ḑece ani al „României-June" în 23 Aprilie 1881 de *E m i l i u C o d r u - D r ă g u ș a n u l.*

Domnilor și fraților! O veche și frumoasă datină ne într'unesce astăḑi pentru serbarea aniversării societății noastre; „România jună", pentru serbarea aniversării a ḑecea. I place omului la asemenea ocasiuni sĕ'și întoarcă privirile dela present și sĕ le îndrepteze asupra trecutului; sĕ'și reamintească și cumpĕnească cele bune și cele rele din trecut pentruca sĕ'și înalțe consciința de sine și sĕ'și formeze programa viitoriului. Sĕ dăm ascultare acestui simțemênt, sĕ părăsim pe câteva momente presentul și sĕ ne ocupăm cu trecutul societății noastre și al părinților ei; sĕ vedem cum s'a născut și ce a făcut, sĕ vedem că a trăit și va trăì!

Domnilor și fraților! Ideea înființărei unei societăți academice naționale-române aici în Viena este vechie, s'a ivit de odată cu necesitatea scopului ei, și s'a realisat îndată, ce a devenit realisabilă, mulțămită străduințelor energice ale antecesorilor noștrii. Primele încercări în privința aceasta, despre cari mi-a fost posibil, a mĕ informa, se reduc la anul 1864, când o seamă de tineri Români dela universitatea vieneză se constituesc sub presidiul lui Iosif Gall și Anania Trămbițaș într'o societate scientifică-literară, al cărei scop și nume deplin a fost: „scientifică-literară a junimei române studioase la institutele mai înalte din Viena pentru cultivarea limbei și literaturei naționale prin producerea de teme în limba română cu eschiderea ori cărei discusiuni politice." Cu mare energie și entusiasm a luptat junimea română de atunci pentru causa societății sale, căci membrii ei Iosif Gall și Anania Trămbițaș îi adună din patrie și de unde pot, bani pentru a'i asigura esistența, ear T. Cica și Varonca i pun localități pentru cancelarie la dispoziție. Cu bucurie și interes a îmbrățițișat publicul român noua societate, căci singur Dl. consiliar aulic Dumitru Moldovan i dăruesce preste 100 de fl,! Una mai lipsia însĕ: întărirea statutelor de guvern! În zadar se străduiră zeloșii ei membrii sub conducerea lui Iosif Gall și mai târḑiu a lui Hipolit Ilasievici pentru ajungerea acestui scop: guvernul află, când statutele prea puțin precise, când alte motive pentru a le amêna recunoascerea și a 'i constringe astfel sĕ ducă o viață privată. Dar și sub astfel de împregiurări își împliniau scopul căci în fie care Sâmbătă se întruniau pentru a asculta și discuta câte o prelegere compusă de unul dintre ei.

Astfel se manifestează viața națională a tinerimei române dela universitatea din Viena până cătră finea anului 1867, când apare un nou factor pentru conservarea și desvoltarea vieței naționale între tinerimea română studioasă din Viena. „Apare societatea socială" literară: „România" mama societății „România jună! Formarea acestei societăți, a avut bunăvoința Dl Dr. Pamfilie Dan, a mi-o descrie. D-sa ḑice: „membrii societății scientifice literare erau în prevaloare tineri cu studii absolvate. În a. 1867 și 1868 numerul junilor români a crescut cu tineri abia veniți la universitate, cari firesce nu se prea împăcau cu veteranii universitari (dela societatea scientifică literară;) profitară deci de ocasiunea unei discordii mici, născute între membrii acestei societăți, carea în sine deja se afla în agonie, și întemeiară o societate literară-socială „România" în a. 1868.

Eu cred că această causă a întemeierei societăței: „România" se poate privì mai mult ca ansă și causa causarum se reduce la doue împregiurări și anume: societatea scentifică literară ducea de patru ani o vieață privată pentrucă statutele ei nu le recunoscuse încă guvernul și al doilea scopul ei era prea restrins pentrucă se mărginia numai pe lûngă desvol-

*) A se vedè coresp. dela Viena în Nr. 65 al „Tel. Rom." R.

poate ascunde nici fumul tămâiei ce'l pune în cădelniţa „Luminătoriului“ dlui Mocsonyi şi sieşi.

Reflectând la meritul enunciaţiunei nu ni se pare logică. Nu ni se pare logică, pentrucă, după părerea noastră, în casul când sûntem ameninţaţi cu nulificarea naţionalităţii noastre nu este consult a nu opune nimica nulificărei. „Înevitabila dĕrimare internă a acestui sistem politic“ poate sĕ întarḑie şi aşa pănă când ar fi sĕ soseascĕ, noi am putè fi nulificaţi sau, cel puţin, puşi în starea de a ne nulifica aceia, cari vor avè norocirea a fi moştenititorii sistemului actual. Afirmarea simplă că „esistenţa noastră naţională nu poate fi atinsă“, pusă în faţă cu admisiunea că politica statului ung. e dăunoasă este mai puţin decât un *pium desiderium.*

În impregiurări critice cum se află astăḑi naţionalitatea noastră nu credem sĕ fie potrivită medicina recomandată indirect de dl A. Mocsonyi. Dar chiar şi dacă am putè presupune că derimarea sistemului nu va întârḑia, nu este consult oare sĕ ne folosim de toate ocasiunile, că dacă aceea este unica noastră mântuire, sĕ grăbim momentul mântuireì noastre?

Însuşi Evangeliul lui Ch. ne învaţă sĕ batem, dacă voim sĕ ni se deschidă. Şi ţeara dacă ar auḑi necontenit păsurile noastre poate în urma urmelor s'ar găsì mai de grabă o modalitate a satisface dorinţelor şi ar împedeca eventualitatea unei schimbări, care n'ar fi în interesul ei.

Nu întrăm mai departe în meritul cestiunei provocate de enunciaţiunea dlui Mocsonyi şi încheiem, că după premisele cele bine cugetate am fi aşteptat o conclusiune mai încuragiatoare, am fi asceptat sĕ vedem pe bărbatul, care pe lângă o completă independenţă, dispune şi de o frumoasă rutină parlamentară, se'l vedem în fruntea oştirei române parlamentare, făcênd ca din casa ţerei, din strada Sándor a capitalei Budapesta, sĕ resune puternic gravaminele românesci în Ungaria, în monarchia austro-ungurească şi în Europa întreagă.

Revista politică.

Sibiiu, în 12 Iunie.

Astăḑi am intrat în zodia alegerilor. Interesul pentru noi începe cu ḑiua de mâne, pentrucă mâne vor avè loc alegerile în comitatul Aradului, Bihorului, Caraş-Severinului etc.

Kossuth s'a vĕḑut nevoit, a reflecta la una din cuvêntările lui M. Jokai rostite deuneḑile în Secuimea ardeleană şi a arĕţa avantagele de care s'ar fi putut bucura Ungaria într'o c o n f e d e r a ţ i u n e d u n ă r e a n ă. M. Jokai, respunde, că federaţiunea cu ţerile austriace e mai avantagioasă pentru Ungaria, decât federaţiunea cu staturile dela Dunăre.

„Orsz. Ert.“ ne pune în perspectivă o lege noauă electorală în sesiunea viitoare.

Dela B u c u r e s c i aflăm, că Dem. Brătianu, este ales president al camerei. „Telegraful“ vorbind în primul seu despre demisiunea min. Dem. Brătianu, ne spune că presidenţii corpurilor legiuitoare au recomandat regelui pe I. Brătianu pentru compunerea cabinetului, fiindcă el singur e „în s t a r e a p u t è f a c e f a ţ ă e v e n i m e n t e l o r v i i t o a r e, c e s e p r e g ă t e s c î n g i u r u l n o s t r u (României) ş i p o a t e î n t o a t ă E u r o p a.“ De însemnat este şi declaraţiunea ministeriului, că încă guvernul de mai nainte a dispus t r a g e r e a u n u i c o r d o n l a g r a n i ţ a r u s e a s c ă pentru a împedeca invasiunea jidovească din Rusia.

Lui „Elenzék“ se telegrafează din Budapesta, că Austria va ocupa Bulgaria, dacă va abḑice principele Alecsandru. Scirea aceasta nu e nouă. Ea a fost publicată mai nainte în mai multe ḑiare, dară de oficioasele austro-ung. desminţită. Faţă cu desminţirile aceste se scrie de la Berlin la „L'Ind. roumaine“ următoarele:

„S'a desminţit cum că Austria ar fi hotărită sĕ ocupe Bulgaria în cas, când prinţul Alesandru ar abḑice. Sûnt în posiţiune de a vĕ afirma, că această desminţire n'are nici o valoare şi că proiectul Austriei esistă în realitate. Atât numai că ocupaţinea nu se va întinde peste toată Bulgaria; se va mărginì a lua în posesiune oraşele de pe malul drept al Dunărei, dela Vidin până la Silistiria. Asemenea va ocupa şi Varna. Vĕ garantez autenticitatea acestor informaţiuni.“

Cătră domnii delegaţi ai conferenţei generale electorale ţinute în Sibiiu la 12—14 Maiu 1881.

Sistemul constituţional recere, ca delegaţii unui cerc electoral sĕ raporteze comitenţilor sei despre resultatul acelei într'uniri, la care i-au representat. De usul acesta reslăţit în patria noastră avem tot dreptul şi respective datorinţa, a ne folosì şi noi faţă cu conferenţa generală electorală ţinută în Sibiiu la 12—14 Maiu 1881.

Se arată aceasta cu atât mai necessariu, deoarece pe deoparte pressa de ḑi a luat o ţinută cu totul ostilă faţă cu conferenţa noastra esplicând conclusele aceleia în mod fals şi cu evidenta tendenţă, de a mistifica şi seduce opiniunea publică; ear' pe de altă parte a venit la cunoscinţa acestui comitet, cumcă prin unele părţi ale patriei s'a pornit o stratagemă formală spre seducerea poporului în altă direcţiune.

Toate aceste le vom putè delătura numai prin o esactă informaţiune a onorabililor alegĕtori despre conclusele conferenţei noastre, ceea-ce în prima linie e datorinţa patriotică naţională a domnilor delegaţi conferenţiali.

În sensul acesta subscrisul comitet se adresează cătră titulat Dta cu rugarea: ca sĕ binevoesci a convoca cât mai curênd pre onorabilii alegĕtori ai cercului, ce ai avut onoarea a-l representa la conferenţa generală electorală a partidei noastre, sĕ raportezi acelora despre resultatul acestei conferenţe şi sĕ clarifici cât de esact conclusele conferenţiale.

Un estras autentic din procesul verbal al conferenţei referitoriu la atitudinea Românilor faţă cu fiitoarele alegeri dietale şi programa partidei naţionale din Ungaria etc. se aclude acì sub *A.* spre scopul indigitat şi cu aceea recercare: sĕ ai bunătatea, a le comunica aceste onorabililor alegĕtori români din acel cerc electoral şi a da acestora şi cu graiu viu esplicaţiunile, deluşirile şi inviaţiunile necesare.

O procedere solidară şi armonică a tuturor Românilor, atât de imperativă în situaţiunea de astăḑi, va fi posibilă numai: dacă onorabilii alegĕtori — *şi mai ales poporul neînteligent* — vor fi bine orientaţi şi scutiţi de amăgire şi seducţiune.

Sibiiu, în 8 Iunie n. 1881.

Comitetul electoral permanent.

Estras

din procesul verbal al conferenţei generale a representanţilor alegĕtorilor români din Ungaria şi Transilvania ţinută în Sibiiu, la 12—14 Maiu. 1881.

P. 13. La ordinea ḑilei urmează raportul comisiunei de 30 esmise sub punctul 7, a cărei referent delegatul *Vincenţiu Babeş* in numele comisiunei propune, ear conferenţa primesce de basă la desbaterea generală următoriul proiect de conclus:

Representanţii alegĕtorilor români de prin toate părţile de sub coroana Ungariei, adunaţi la Sibiiu în conferenţă electorală în ḑilele de 12, 13 şi 14 Maiu 1881 dând în unanimitate cea mai viuă şi dureroasă espresiune tristei situaţiuni, ce a creat constituţiunea actuală prin numeroase legi ale patriei foarte greşite şi dăunoase, anume prin legea pentru uniune, legea pentru naţionalităţi, legea pentru instrucţiunea publică, legea municipală şi legea electorală, aceasta mai vêrtos relativ la Transilvania — atât pentru unilateralitatea lor intrinsecă, cât şi prin modul aplicărei lor, respective prin întreaga administraţiune, până şi a justiţiei publice;

Considerând că întreg aparatul de stat, întreaga legislaţiune, întreaga politică internă, se dovedesc ca combinate, decretate şi esecutate întru interesul rĕu priceput numai al unei naţionalităţi, anume al celei maghiare;

Vĕḑênd că această situaţiune, şi aceste combinaţiuni precât de nedrepte, tot atât şi de funeste în consecuenţele lor naturale ameninţă patria întreagă, a cărei de toţi adânc simţită decădere politică, morală şi economică a devenit deja ne mai mascabilă dinaintea lumei;

Constatând de altă parte, că tocmai prin atinsele legi şi instituţiuni nedrepte activitatea Românilor faţă cu alegerile pentru dietă, încât pentru Transilvania este făcută i m p o s s i b i l ă, ear pentru cei din părţile ungurene şi bănăţene, dacă şi nu absolut imposibilă, dar în cel mai mare grad redusă şi paralisată, îngreunându-li-se preste puterile lor lupta parlamentară pentru cele mai vitale interese ale patriei comune, lupta pentru drepturile, respective desvoltarea şi bunăstarea tuturor popoarelor patriei şi totdeodată esplicându-se prin acele legi şi instituţiuni nedrepte sistematica devalvare şi desconsiderare a naţiunei române în patria comună şi în viaţa publică preste tot — a unei naţiuni cu consciinţă de sine şi de importanţa sa, a unei naţiuni atât de numeroase şi binemeritate de tron şi patrie:

Din îndemn adevĕrat loial şi curat patriotic representanţii alegĕtorilor români legându-se şi constituindu-se în solidaritate recunosc necesitatea, de a se uní toţi Românii de sub coroana Sântului Stefan şi de a-şi împreuna şi organisa puterile pentru apĕrarea drepturilor şi intereselor tuturor, politice, economice şi mai vêrtos acelor mai desconsiderate naţionale şi culturale ale lor proprie, ca condiţiuni de viaţă.

Spre scopul acestei apĕrări, pentru Românii din Transilvania se recunoasce necesitatea de r e s i s t e n ţ ă p a s s i v ă faţă cu legislaţiunea din Budapesta şi cu alegerile pentru aceea, pe cât timp sustau acele legi nedrepte şi acea administraţiune vitregă pentru ei; ear pentru Românii din părţile ungurene, se recunoasce oportunitatea, de a participa la alegeri şi la dietă, precât le permite legea şi esecutarea ei onestă şi împregiurările locale spre scopul, de a scoate un numer posibil de deputaţi naţionali, cari în sinul legislaţiunei patriei sĕ dee esactă espressiune tristei situaţiuni mai sus atinse şi sĕ stăruiască la revisiunea legilor rele şi la mai loiala esecutare a acelora întru îndreptarea actualei situaţiuni.

Pentru esecutarea acestui enunciat, respective a acţiunei urmânde, adunarea generală a representanţilor alegĕtorilor români numesce un comitet electoral permanent de nouĕ memrbii, care constituindu-se cu reşedinţa în Sibiiu va compune un memorand esplicativ detaiat în causă şi i va da cea mai estinsă publicitate; de asemenea va combina cele mai corespundĕtoare moduri şi mijloace legale pentru regularea atât a pasivităţii pentru Transilvania faţă cu dietă şi alegeri, ca această pasivitate sĕ devină serioasă şi reală, cât şi a activităţii pentru celelalte părţi locuite de Români, şi preste tot a activităţii prin toate inferioarele sfere ale vieţei publice, anume prin municipalităţi şi comune, angagiându-se toţi membrii acestei conferenţe la conlucrare loială şi zeloasă pentru această politică în sinul poporului român.

P. 17. Comisiunea de 30 raportează prin referentul seu al II. I o a n L e n g e r asupra programei partidei naţionale, căreia dându-i-se cetire, conferenţa o primesce en bloc în următoriul tecst:

PROGRAMA

partidei naţionale române din Ungaria şi Transilvania statorită în conferenţa electorală din Sibiiu la 12—14 Maiu 1881.

Partida naţională va lucra pe teren legal pentru esoperarea următoarelor drepturi:

1. Încât privesce Transilvania recâştigarea autonomiei sale.

2. Introducerea ex lege a usului limbei române în toate ţinuturile locuite de Români atât în administraţiune cât şi în justiţie.

3. În ţinuturile locuite de Români aplicarea de funcţionari români, ear dintre neromâni numai de aceia, cari sciu vorbì şi scrie românesce şi cari cunosc moravurile poporului român; şi delăturarea usului de astăḑi, de a se aplica ca amploiaţi indiviḑi necunoscuţi şi necunoscĕtori de popor.

4. Revisuirea legei despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor în favoarea acestora; loiala şi reala esecutare a tuturor legilor.

5. Eluptarea şi susţinerea autonomiei bisericelor şi scoalelor confesionale, ca a unor cestiuni curat de naţionalitate. Provederea din visteria statului a scoalelor române şi a altor institute de cultură naţională în proporţiune cu sacrificiele de sânge şi avere, ce le aduce naţionalitatea română pentru patrie; avênd de a se delătura legile şi ordinaţiunile, cari se contrariază desvoltărei naţionale.

6. Crearea unei legi electorale pe basa sufragiului universal, sau cel puţin ca fiecare cetăţean, care e supus la dare directă, sĕ fie investit cu drept de alegere.

7. Fiind că prosperarea statului e condiţionată dela mulţămirea tuturor civilor sei, ear prin protegiarea unei naţionalităţi şi suprimarea celorlalte se provoacă nemulţămire, se turbură liniştea civilor de stat şi se nutresce ura reciprocă: partida naţională va lupta contra tuturor tendenţelor de maghiarisare manifestate din partea organelor statului pe cale directă şi indirectă ca în contra unor fapte nepatriotice.

8. În cestiunile libertăţilor publice preste tot, precum şi a reformelor necesare în administraţiunea publică şi mai ales în situaţiunea economică-finanţiară, respective în privinţa sarcinelor publice, devenite nemaisuportabile, partida naţională va conlucra frăţesce cu toţi aceia, cari mai vêrtos vor ţinè cont de interesele şi bunăstarea poporului preste tot.

9. Cestiunea dualismului nefiind astăḑi la ordinea ḑilei, partida naţională 'şi reservă a se pronunţa asupra ei la timpul seu.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Deva, 19 Iunie 1881. Domnule Redactor! Geme şi se cutremură pămêntul Ţerei ungurescì şi al Ardealului, de cutrierăturile în ruptul capului, ce le fac candidaţii de deputaţi şi sateliţii lor, ca sĕ câştige voturile, ce au sĕ le dea mandaturi, pentru scaune în camera din Budapesta.

O privelişte chaotică se manifestă pretutindenea, începênd dela clasele înalte ale societăţii, şi pănă la plugul bietului ţeran muncitor, — şi este imposibil a alege, pănă la care grad îşi permit optanţii şi sateleţii lor colăcari (corteşi) a obtrude prefăcutele lor păreri, în priceperea — şi busunarele alegĕtorilor. Fierbe şi colcăie toată astmosfera de conferenţe, ale partidelor guvernamentale (şi câte douĕ într'un loc, ca şi în Deva), ale partidei oposiţiunei într'unite moderate, ale oposiţiunei estreme, şi ale Românilor în resistenţa passivă; deja de vre-o

---

tarea pe teren literar, nu şi social. Aceste împregiurări îndemnară pe nou veniţii tineri a nu intra în această societate, ci a funda alta cu scop mai larg, cu scop social şi literar. Ei se străduiră cu multă energie sub conducerea lui Const. Aronovici pentru a li se întărì statutele de guvern; cei dela societatea literară scientifică încep a stăruì asemenea cu multă energie pentru recunoascerea societăţei lor. Se pare că luptau pe întrecute pentru acelaş scop. De astădată străduinţele nu le au fost zadarnice, căci înalta locotenenţă a Austriei inferioare întăresce în anul acesta, 1868 în Aprilie, statutele societăţii „România“ ear în Iunie ale societăţii scientifice-literare. În şedinţele de inaugurare se alege Const. Aronovici de primul president al societăţii „Româna“ şi George baron Vasilco de primul president al societăţii recunoscute de guvern, scientifice-literare. (Va urma).

douĕ sĕptĕmâni, în Deva, aproape ḑi de ḑi, tot conferenţe, comitete, — repeţite, — şi prospecte, că tot aşa are sĕ urmeze până în ḑiua alegerilor

Prea natural! apreţiăm cu toată profunditatea interesul general, ce trebuie sĕ se desvoalte la ocasiuni, când este vorba, de a îngrigì de representarea intereselor ţĕrei, pentru trei ani înainte — şi cerem şi pretindem, ca aceste interese sĕ nu se ridice preste barierile legei. Ele sĕ fie supuse celei mai rigoroase onestităţi. Aceasta din puntul de vedere al moralului curat şi nefalsificat, al dreptului natural înnăscut fie cărui om, şi al legei positive chiar!

Clasele societăţei neromâne de aici se capacitează ele cum se pot. Ce fac, ce vor fi făcĕnd nu ne importă. De-ar fi, ca sĕ observe acele clase asemenea reciprocitate faţă cu noi! Ci curios, acele clase cu candidaţii şi sateliţii lor, vêneză formal după voturile alegĕtorilor români, declaraţi de neparticipători în alegeri. Noi nu pricepem această insistenţă din partea lor, căci nu vor Românii se aleagă? pentru dênşii cu atât mai bine, n'au se facă cont de atâta mulţime de voturi, şi interesele lor electorale le pot lămurì şi definì precis cu puterile lor proprii, şi pot sĕ se fălească înaintea lumei, că representă pur rassa lor, sau cea assimilată lor; mândria cu voturi românesci este mândrie cu pene străine, cari în tot momentul pot fi reclamate, sau cel puţin constatate, că nu sûnt proprii; şi apoi uită, cei ce le cuceresc cu ori ce mijloace, că precum ele cu forţă nemorală se câştigă, aşa întogma, când va adia şi niţel spirit de dreptate şi adevĕr, ceea ce s'a câştigat prin mijloace nemorale, cu ruşine se va pierde.

Aparatele oficioaselor administrative, începênd dela comite-suprem — până la diurnist; aparatele oficiilor judecătoresci, începênd dela preşedintele tribunalului, până la cancelist, nu mai sciu de funcţiunile lor; bat cercurile electorale prin esmişi şi în persoană, sfătuind, promitênd, dând şi ameninţând, ca sĕ câştige voturi pentu aderenţii lor, ca sĕ'i scoată deputaţi. Lasă că la semenii lor, pentru asemeni procederi, până stau între marginile legei nu le facem grave imputări, chiar şi dacă stagnează oficiele respective câteva sĕptĕmâni, — ci reprobăm categoric amăgirea şi uneltirile lor între alegĕtorii români. Bine mĕ rog! doresc ei în sinceritate ca Românii sĕ participe la alegeri, şi se abandoneze ţinuta de resistenţă inaugurată? Întrebăm noi, de unde devine pretensiunea domnilor anti-români, ca voturi românesci se aleagă deputaţi candidaţi neromâni? Sĕ le pună domnii anti-români candidaţi de ai Românilor, şi atunci pot pretinde cu mult cuvênt, ca Românii sĕ aleagă.

Prea am intrat însĕ în materie, meditativ pentru cum ar trebuì sĕ fie, sĕ vedem cum însĕ se face! Sĕ'mi permiteţi însĕ dle redactor, sĕ spun din capul locului, că în cele ce voiu sĕ împărtĕşesc, vor fi şi lucruri aproape incredibilie. — În comitatul Hunedoarei s'a întêmplat cu ocasiunea alegerilor de faţă, că un candidat de deputat, şi fost deputat deja în trei perioade dietale, prin diverse căli bănesci a isbutit a câştiga o mulţime de ordini şi decoraţiuni, scurt s'a impenat cu ele, şi a luat satele cercului electoral de-a rândul arĕtându-se alegĕtorilor, cari la rândul lor chibzuiau, că „Măria sa“ va fi avênd mare trecere chiar şi la curtea împĕrătească, de este ţintuit cu atâte stele strălucite. Sermanii nu sciu, că strălucirile de pe din afară, coperiau intunecimea adâncă, ce domnesce în lăuntrul lui. Alt candidat şăgalnic, ca sĕ paraliseze triumful pĕrut a decoratului, cu perfectă asemĕnare internă, în lipsa de decoraţiuni proprii, 'şi-a agăţat tot atâtea ordini de cotillon şi mai strălucitoare, — eară efectul a urmat de loc, căci alegĕtorii au onorat de mai mare preţ decoraţiunile şi cotilon-urele, decât pe purtătorii lor. — N'au făcut efect, prin urmare au recurs la alt mijloc de capacitare, la afurisitul de *„nervus rerum“* şi la spirtul jidovesc.

Toată lumea alegĕtoare pe acì nu se sfiesce în ḑiua mare a spune şi a susţinè, că candidatul cutare şi cutare dispune de atâtea mii floreni, pentru scopul alegerei, — ba ceea ce nu se poate nega, este faptul, că chiar şi în Deva stau deschise douĕ crişme, în cari alegĕtorii declaraţi, şi cari vor sĕ se câştige pentru candidatul respectiv, pot mânca şi bea grătuit, până îşi uită şi numele, şi aceasta în faţa administraţiunei publice, şi a tuturor autorităţilor competente, de a năduşì asemene iviri criminale, şi nime din cei chiemaţi şi îndatoraţi nu sistează aceste abusuri. — Cele deci, pe cari administraţiunea publică le vede şi le pipăesce, este chiar absurd, a le denunţa particular, căci se scie dela început, că fără efect ar ostenì, ajunge ale arĕta publicului mare, ca sĕ cunoască abusurile, ce se comit în contra legei, şi sĕ apreţieze, dacă se observă legea, în această materie, părută atât de severă, dar în termini esplicabili prea lascivi, când are sĕ vină la constatare.

O amăgire sfruntată mai este trecută şi lăţită între alegĕtorii români cu deosebire dela funcţionari administrativi, că aceia cari se vor abţinè dela darea voturilor lor la alegeri, sûnt şi remân lipsiţi pentru totdeauna de dreptul electoral, atât ei cât şi următorii lor, şi această sinistră amăgire fiind respândită cu autoritate oficială, şi la poporul necunoscĕtor de legi, făcêndu'i justă şi înfricată îngrigire, este mult mai dificil a-'l capacita despre ne adevĕrul tesei hipocrite. — Se vede şi de acì, că Românul ţine mult la dreptul seu, se nu'l peardă, cì prin conferenţe particulare şi publice nisuim cu toată forţa minţei şi-a inimei, ca sĕ facem lumină la alegĕtori.

Românii din acest cerc electoral, după conferenţa mare din Sibiiu, a ţinut o şedinţă a comitetului clubului electoral, eară după aceea o conferenţă generală, la carea din urmă au venit alegĕtori numeroşi, şi au ascultat raporturile ablegaţilor sei, în urma cărei s'a luat conclusul unanim, de a se păstra cu scumpĕtate ţinuta decisă la Sibiiu, — şi sperăm mult, că poporul nostru nu va mai merge în massă la alegerile de faţă ca altădată, ba avem credinţă tare, că afară de foarte puţini rĕtăciţi de pe mai nainte, Românii, ḑic ţeranii, absolut vor lipsì de la alegeri, de şi toate forţele capabile de oamenii de administraţiune de aici nu sûnt cruţate pentru înhăţarea alegĕtorilor români în favorurile candidaţilor maghiari de toate nuanţele.

Fie care alegĕtoriu însĕ avênd drept, şi chiar datorinţă după lege a supraveghia, că sĕ nu se facă abusuri de ori ce natură, şi cu deosebire cele mai comune classate în § 1 96 al legei electorale, — Românii de aici au instituit un comitet supraveghetor, care pe nesciute urmăresce pas-de paş toate mişcările, înseamnă bine şi disting atât faptele, cât şi pre corumpĕtori şi corupţi, ca în cas potrivit sĕ-i arete şi justiţiei şi şi opiniunei publice, şi cu socoteala, că ar fi foarte consult, dacă în toate cercurile electorale românesci s'ar instituì asemenea comitete. —

În cercul electoral al Baiei de criş, unde până mai ieri alaltă-ieri se înbulziau candidaţii neromâni, cari de cari mai tescuiţi la pungă, — s'au ales ca candidat cel mai popular, bine meritat de comitatul Zarand, un domn tinĕr, cu facultăţi poate în sfera sa chiar eminente, optând voturile românesci; sĕ vedeţì însĕ meritul seu consistă întruaceea, că se numesce Fekete Zsigmund, inginer, care este frate cu preşedintele tribunalului din Deva Dr. Solyom-Fekete, care 'şi a petrecut prin Baia de criş şepte ani într'o vară, încă ca student; şi Românii sûnt puţin recunoscĕtori, dacă cu aceste merite n'o se cânte Hossana, şi sĕ-'l trămită deputat în cameră; mare este pretensiunea necalificabilă a unor oameni, cari fără sfieală cutează a apela la voturi românesci, în asemeni condiţiuni, faţă cu un candidat român, care este proclamat deja acolo, în persoana dlui S. Borlea, — dar spun drept, că ne este ruşine a mărturisì, că se află şi unii Români, în acel cerc electoral, cari spriginesc asemeni observaţiuni. — Nu ne mirăm de oficiosul S. Piso pretor, şi T. Mihalovic, asemenea Pretore, ambii români, pentrucă aceştia nici când, nici din greşală n'au spriginit vre-un interes românesc, şi pentrucă ei sûnt unelte servile supuse, — ci în mirare ne doare până în adâncul sufletului, când vedem, că între adversarii candidatului Român de acolo, şi drept promotorii intereselor anti-românesci, şi spriginitorii candidatului străin de acel cerc, în frunte figurează George Bardoşi comerciant în Băiţa, om independent, cu stare considerabilă, şi care mai nainte avuse-se o purtare neaoş-românească; acest domn, prin duşmănoasa sa păşire vrea sĕ documenteze nimica mai puţin, de cât că purtarea sa anterioară era mască, sau cel puţin condusă numai de interesele sale materiale. Căci n'am putè crede, ca conducerea la ţinuta sa, o regulează încuscrirea, ce o socotesce a o avè cu dl Solyom Fekete; fiind aceea de şepte ape în chisăliţă; ear' al doilea matador dl Ladislau Popp, scos din oficiu, prin graţia domnitorilor sistemului de aḑi, — socotesce, că cu această purtare se va face plăcut, şi-i vor oferì un post — cât de mititel, căci Românii şi aşa astăḑi nu'i mai pot da nimica. — Puneţi mâna la inimă Dlor! şi socotiţi în conscinţă, ce v'a greşit vouĕ Românii din fostul Zarand? — şi dacă Vĕ-veţi convinge, că n'aţi avut nici un bine dela Românii din Zarand — părăsiţi-l, dar pentru totdeauna, şi nu Vĕ mai reservaţi a Vĕ re'ntoarce la sinul seu, ca fiiul risipitor din scriptură!

Sĕ păzim şi sĕ veghem cu neadormire asupra tuturor facţiunilor în aceste timpuri de sgomot electoral, ca nime dintre ai nostri sĕ nu fie îndus în rătăcire, pe o cale greşită a şi abătută dela cea arĕtată de conferenţa noastră mare din Sibiiu, şi fiind rigoroşi întru a manţinè conclusele ei, prin această cu deosebire, vom potenţa pondul şi valoarea enunciaţiunei noastre; eară voi fosti Zarandeni ca tot deauna, nici acum nu ve lăsaţi amăgiţi! nu lăsaţi, ca trecutul vostru românesc sĕ fie şters şi trecut în întunerec, acoperit prin o tradare a intereselor voastre, ce tot deauna ar umbrì ca o neagră pată, lucirile trecutului vostru candid!

+.

Varietăţi.

* (Stipendiile din Rudolfinum) spre aducerea aminte de serbarea cununiei principelui Rudolf cu princesa Stefania s'au mai înmulţit cu 10 şi aşa acuma stipendiile rudolfiane numeră de present 70 şi sûnt toate destinate pentru politechnici fără deosebire de confesiune şi naţionalitate. Studenţii se înţelege trebue sĕ'şi presente testimoniul de paupertate şi de botez. Acest din urmă are sĕ dovedească împregiurarea, că concurentul serac este cive austriac sau unguresc. Doritorii de a competa la aceste stipendii politechnice au sĕ'şi trămită testimoniile sus numite precum şi testimoniul de „Maturitate“ dacă până acuma n'au fost la alt institut, dacă însĕ vin dela alt institut apoi şi testimoniul dela acest institut. — Toate aceste atestate dacă sûnt făcute în limba maghiară trebue sĕ fie traduse în copie vidimată şi în lmba germână, căci altmintrea suplicele lor, cari au sĕ se adreseze cel mult până în 15 Septembre c. n. către administraţiunea „Rudolfinului“ în (Viena, Maierhofgasse Nr. 3.) nu vor fi luate de loc în considerare.

* (Asistenţă militară.) Subt acest titlu am publicat în numerul trecut, că a plecat din Sibiiu spre Secuime un batalion de Strelitz. Abia plecà acest batalion şi sosì altă telegramă, prin care se cere mai multă miliţie spre susţinerea ordinei. În urma acesteia stau acum gata spre plecare încă un batalion de Strelitz şi un escadron de Husari din Sibiiu.

* (Convocare) Despărţĕmêntul al VIII al Asociaţiunei transilvane, pentru literatura română şi cultura poporului român îşi va ţinè adunarea generală la 3 Iulie 1881 c. n. în comuna Stremţi (Diod.) La această adunare se invită toţi domnii membrii ai asociaţiunei din acest despărţĕmênt precum şi toţi iubitorii de înaintarea binelui comun şi a culturei populare. Din şedinţa subcomitetului al VIII

Alba-Iulia în 12 Iunie 1881.

Rubin Patiţa actuariu.

* (Convocare.) Spre darea raportului nostru ca fosti delegaţi la conferenţi'a naţională din Sibiiu, precum şi pentru a ne consulta faţă cu fiitoarele alegeri dietale, subscrişii avem onoare, a conchiema prin aceasta pre toţi alegĕtorii români din cercul electoral Agnita pe ḑiua de 21 Iunie st. v. sau pe a 3-a Duminecă după Rusalii în sala scoalei gr. or. din opidul Agnita.

Verd în 8 Iunie 1881

Nicolau Moldovan paroch.

Nicolau Babeş paroch.

* (Trenuri de plăcere la Ogna.) În fie care Miercure, Sâmbătă şi Dumineca, dacă timpul este favorabil, pleacă trenuri de plăcere dela Sibiiu la Ogna şi înderĕpt cu preţuri moderare. Trenurile plecând în aceste ḑile totdeuna la 3 oare d. m. din Sibiiu se întorc dela Ogna earăşi seara pela 9 oare şi 10 minute.

* (Un premiu erarial) de 5—10 fl. va căpeta acela, care după cum se publică din partea direcţiunei telegrafice din Cluj, va putè arĕta pre unul sau pre altul, care a stricat sau a încercat a strica comunicaţia telegrafului, rupênd drotul sau stâlpii.

* Ca rectificare la cele din corespondenţa „de lângă Bradu,“ din Nrul 67 a. c. Dl Dr. Petco declară încât privesce persoana sa de calumnie tendenţioasă rĕutăcioasă.

* **Teatru român.** A seară am avut o adevĕrată representaţie de artă dramatică. Trupa dlui Ionescu merită renumele ei. Dl dir. Ionescu în „revista artistului“ şi la „Cocoana Chiriţa“ a fost la înălţimea artistului. Aplausele vii l'au provocat de repetite ori pe scenă. Dênsul a plăcut mult pentru înfăţişarea lui ca artist probat şi pentru cântările „Chiriţei“ şi în limba nemţească şi cea ungurească. Nu mai puţin a fost bine primite presstaţiunile celorlalţi domni şi doamne în „Doi surḑi“ şi „Pricopsiţii,“ în care s'au distins dl Petrescu, dl Manolescu, şi dl Moro. Aplausele dese au dovedit că rolele au fost în bune mâni.

De seara se va representa în pavilionul din grădina „Hermann“: „Pantalonul roşu“ comedie trad. din grecesce, Chansonete şi suflete comice,

„Peneș Curcanul“ și „2 țerani și 5 cârlani.“ Începutul la 8 oare precis.

(Mulțămită publică)*). Pre cât de cumplit simțită ni-a fost ba ne este și va fi durerea, ce cruda moarte ni-o causă prin prea timpuria răpire a adûnc iubitului, scumpului și pururea neuitatului nostru fiiu, respective frate Lazar, repausat în noaptea de 21 și înmormêntat la 11/23 Iunie a. c. pre atât de consolată ni a fost și ne este inima vulnerată de această durere, de o parte prin credință: că așa 'i-a plăcut Atotpotitelui se iee și din sinul familiei noastre modeste drept tribut pre cel mai prețios și neînlocabil membru scump, fiiu și dulce frate, neobosit învĕțătoriu al sucrescenței noastre naționale; ear' de altă parte prin convingerea: că mulți atât dintre ai nostri cât mai vêrtos de ai sei, prevenerabili, ilustrii, binevoitori și amici, împreună cu noi simțesc această durere și deplâng ca și noi regretabila perdere a defunctului.

Cea mai viuă și eclatantă dovadă despre această mângătoare manifestațiune de condolență ni-o dede trista ocasiune, funestul act al înmormêntărei numitului defunct ce avu loc eri, și la care vĕdurăm deși înfiorătoriu, dar imposantul și impunĕtoriul conduct, la care participă elita publicului, respective representanții, am putea dice mai ale tuturor corporațiunilor bisericesci și mai ales ale institutelor de învĕțămênt, nu numai din loc, ci chiar și din Arad, fostul domiciliu al chiemării sale sublime; pentru care manifestare, noi cu tot respectul subscrișii, adûnc mișcați — ne ținem de cea mai plăcută detorință, a ne esprima și pe această cale cordiala noastră mulțămită publică tuturor acelora cari avură bunăvoință și generositate a sucurge, la alinarea durerilor inimei noastre sfășiate, precum și la eternisarea memoriei în Domnul adormitului scump suflet, prea iubit fiiu și frate al nostru Lazar,

Sibiiu, 12/24 Iunie 1881.

Cu adûncă stimă

Petru Petroviciu m. p.,
actuariu metropolitan împreună cu duoioasa sa familie.

*) Sûnt respectuos rugate și celelalte diare ale noastre sĕ binevoiască a reproduce această „Mulțămită publică“ și în prețuitele lor coloane.
Familia jalnică.

Bursa de Viena și Pesta

Din 23 Iunie 1881.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	117.60	117.60
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.40	111.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110 50	97.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	97.—	98.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	99.—	97.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.75	97.50
Obligațiuni urbariale temeșiane	97.50	97.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97 50	97 25
Obligațiuni urbariale transilvane	97.50	98.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	96.—	96.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.—	77.—
Datorie de stat în argint	77.85	77.75
Renta de aur austriacă	94.10	94.—
Sorți de stat dela 1860	132.50	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	822.—	822.—
Acțiuni de credit austr.	355.—	355.80
Acțiuni de bancă de credit ung.	354.75	355.50
Sorți ungurescі cu premii	123.75	123.50
Sorți de regularea Tisei	114.90	114.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.52	5.52
Napoleon	9.28½	9.30
100 marce nemțesci	57.—	57.—
London (pe polița de trei luni)	117.10	116.90

Economic.

Sibiiu 17 Iunie n. Pro hectolitră: grâu fl. 7.40—8.20; grâu sêcăreț fl. 6.20—7. sêcară fl. 5.40—5.80; Orz fl. —.—.—; Ovĕs fl. 2.40—2.80; Cucuruz fl. 4.60—5; Mălaiu fl. 4—5; Cartofi fl. 1.60—2; Semênță de cânepă fl. 3.50—4.50; Mazere fl 50—10; Linte fl. 10—12; Fasole fl. 4.50—5; pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 13.; Slănină fl. 68—70 Unsoare de porc fl. 70—72; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 30—34; Sĕu de luminări fl. 46—48; Lumînări de sĕu 50 chilo fl. 50—56; Săpun fl. 35—38, fên pro 50 chilo fl. 1.80—2: Cânepă pro 50 chilo fl. 25—30. Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3; Spirt pro grad 32—34 cr. pro chilo: carne de vită 46—48 cr.; Carne de vițel 38—45 cr. carne de porc 38—42 cr.; carne de berbece — cr.:— oauĕ 10 de 15 cr.

Nr. 1625. 1881. Szbiros. [77] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notariu comunal în comuna mare Sibiel pretura Săliștei, se deschide concurs cu termin până la 10 Iulie a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt: Salariu anual 400 fl. cuartir liber în casa comunală, și accidențiile stabilite de representanța comunală.

Doritorii de a putè ocupa acest post vor avè a adresa rugările lor instruite în sensul art. de lege XVIII, 1871, până la diua numită la pretorul cercual în Săliște.

Seliste 10 Iunie 1881.

Dela Pretorele cercului.

Nr. 3203/1881 civ. [85] 3—3

EDICT.

Din partea tribunalului reg. din Elisabetopole prin aceasta se aduce la cunoscință publică, că în causa de comassare din Deas diua de esaminare și pertractare asupra acțiunei de rectificare dată de Susana Szatmári măritată Iosif Mányai se statoresce pe **29 Iulie 1881 la 9 oare an. am.** în comuna **Deas** la casa comunală; despre ce se însciințează toate partidele interesate la comassare cu observarea, că asupra împregiurărilor ce formează obiectul pertractărei, după ce aceasta se va fi încheiat nu se va mai da loc la reclamațiuni decursive și că esemplariul deținut al acțiunei se poate vedè.

Din ședința tribunalului reg. din Elisabetopole ținută la 7 Iunie 1881.

Lud. Nagy m. p., president. **Henter** m. p., notariu

Nr. 3204/1881 civ. [86] 3—3

EDICT.

Din partea tribunalului reg. din Elisabetopole prin aceasta se aduce la cunoscință publică, că în causa de comassare din Deas diua de esaminare și pertractare asupra acțiunei de rectificare date de Stefan Dezsi, și ca succesor legitim al veduvei lui Ioan Dezsi se statoresce pe **30 Iulie 1881 la 9 oare a. am.** în comuna **Deas,** despre ce se încunosciințează toate partidele interesate la comassare cu observarea, că asupra împregiurărilor, ce formează basa obiectului pertractărei, după ce aceasta se va fi încheiat nu se va mai da loc la reclamațiuni decursive și că esemplariul deținut al acțiunei se poate vedè.

Din ședința tribunalului reg. din Elisabetopole ținută la 7 Iunie 1881.

Lud. Nagy m. p., president. **Henter** m. p., notariu.

Subscrisul are trebuință în neguțătoria sa de

un învĕțăcel pentru marfă de *manufactură;*

un învĕțăcel pentru marfă de *specerie* (băcănie). — Acei cari au aplecare sĕ se adreseze la

Georgiu Baciu (Bats)

[84] 3—3 în Orăstie (Broos).

Audiți, vedeți și mirați-vĕ!

Mărfurile de argint Britania, primite dela o massă concursuală a unei mari **Fabrice de argint Britania,** devenite falită, se dau cu ori ce preț sau mai bine dis gratuit.

Trimițĕnd **fl. 7.**— în bani gata s'au cu rambursă ori cine primesce următoarele **50** obiecte cu a patra parte din valoarea reală, și adecă:

Bucăți 6 **Cuțite de masă** escelente, mănunchiu de argint Britania, cu cuțitri adevĕrat englezesci
„ 6 **Furcuțe** de cele mai fine, argint Britania, dintr'o bucată.
„ 6 **Linguri de mâncare** de argint Britania, grele și massive.
„ 12 **Lingurițe de cafea** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 6 **susțiitoare de cuțite** de argint Britania, de cea mai bună cualitate.
„ 1 **lingură mare de lapte** de argint Britania, masivă
„ 1 **lingură mare de supă** de argint Britania, grea.
„ 9 **Tave de presentat** ciselate foarte fin.
„ 2 **sfeșnice pe masă de salon** Britania pline de efect.
„ 1 **corfă de pâne masivă** de argint Britania.

Toate 50 obiecte au costat mai nainte 25 floreni și costă acum numai floreni 7.—.

Toate **50** obiecte sûnt fabricate din cel mai fin și cel mai solid argint Britania, care este unicul metal ce esistă pe lume care în veci remâne alb și nu se poate deosebi de argintul adevĕrat nici după o folosire de 30 ani; **pentru aceasta garantează.**

Afară de aceste mai sûnt:

18 cuțite, furcuțe și linguri de argint Britania, câte 6 bucăți toate 18 laolaltă fl. 3.75

	mai nainte cu	acum numai cu
6 **linguri mici de cafea** de arg. Brit.	fl. 3.—	fl. —.60
1 **lingură de supă** „	3.—	1.—
1 „ „ **lapte** „	1.50	—.50
6 **tave** „	5.—	1.50
6 **susțiitoare de cutite** „	4.50	1.50
1 **cutie de zăchar** „	4.—	1.20
1 **părechie sfeșnice** mai mari de „	2.— și fl. 3.—	
1 **clopoțel de masă** de arg. Brit.	fl. 4.—	fl. 1.—
1 **păhar de oauĕ** „	—.60	—.30
1 **pipernită și salnită** „	2 50	—.75
1 **Carafine** p. oțet și uleiu „	numai fl. 3 50 și 4.50	
1 **unealtă de foc** grea de pus pe masă	fl. 3.—	fl. —.95

Cane de cafea și teă a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zăchar à cr. 35, 50, 80 fl 1; centii de zăchar à fl. 2, 2.80; presărătoriu de zăchar à cr. 25, 40, 75, 90 fl. 1; carafine de oțet și oleiu à fl. 2, 4; cutii de unt à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4. — încă și alți articuli nenumerați.

Ca dovadă, că anunciul meu

nu este înșelătorie,

mĕ deoblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, **a o re'ntoarce fără nici o greutate.** Îndrept la epistolele de mulțămită ce mi-au venit, și pe cari îmi voi permite a le publica succesiv. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfă bună și solidă și un lăpĕdătură, sĕ se adreseze numai cătră

A. Fraiss, [52] 9—24

Viena, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatul archiepiscopesc.

GANZ & Comp. [74] 6—10

Societate de acții pentru fabricare de mașini și turnătoare de fer

BUDAPESTA.

Forme de metal și fer de tot feliul, precum și lucrări mechanice.

Specialități:

Roate din fer vêrtos turnat (tuciu) și **traverse** pe drumuri de fer, mine și tramwayuri.
Rotile după sistemul globular Weickum.
Icuri, piselugi, tăvale de metal.
Proiectile de tot calibrul și diverse.
Mașine de iluminat pe cale electrodinamică.
Fuscei de grătariu „Patent Ludwig.“
Astupătoare și pasage la canaluri.
Mori cilindrice complete pentru măcinat mĕrunt și mare.

Măcinatul cu cilindre delogează tot mai mult pe cel cu petrii, din causă, că cilindrele lucrează *cu mult mai esact,* produc mai *multă făină,* pretind mai puțină putere și spațiu și n'au trebuință aproape de nici *o reparatură.* Noi am întrodus în mori aceste *cilindre de fer vêrtos turnat* încă dela anul 1874 și am vêndut astfel de mașini deja 5500 pentru Austro-Ungaria, Germania, Francia, Elveția, Englitera, Prusia, Principatele dunărene, chiar și pentru America și Africa.

Bucurându-se de favoruri estra-ordinare,

Depositul

de

pianuri, piane și Harmoniuri

a lui

Victor de Heldenberg

în **Sibiiu** și **Mediaș**

liferează, fabricat în- și estern, instrumente de mustră cu prețuri

considerabil mai eftine

decât sûnt în stare de a ajunge înșiși comercianții pe cale de relațiuni directe, despre ce se poate convinge ușor fie cine făcĕnd întrebare prin epistole. Pre lûngă avantagiul, de a putè fie cine alege după gustul sĕu mai este scutit și de rizicul transportului. Garanția se înțelege de sine. [87] 1—3

[58] 7—24

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a solidității celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți, probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 35 și astădi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 16.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

50 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

50 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fiecare a opta di, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoit, sĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.